

Ivan Šaško
pomoćni biskup zagrebački

Uvod i homilija
u euharistijskome slavlju spomena
sv. Terezije od Djeteta Isusa i Svetoga lica, djevice i crkvene naučiteljice
prigodom početka XV. akademske godine (2024./2025.)
na Hrvatskome katoličkom sveučilištu

Manja bazilika i župna crkva sv. Antuna Padovanskoga, Zagreb-Sveti Duh
Utorak, 1. listopada 2024. u 10 sati

Već desetak dana u molitvi Gospodinu i potihom u sebi, potaknut pritom na blagi osmijeh, izgovaram krnju rečenicu koju jutros u ovome slavlju radostan izričem naglas: *Početak petnaeste akademske godine Hrvatskoga katoličkog sveučilišta!* Značenje i ritmičnost te rečenice još su ljepši, dok nas gledam u ovome zajedništvu života i lica na kojima se odražava prepoznatljiva stalnost i obnavljajuća promjenjivost.

U ovoj zajednici braće i sestara vrijedno je primijetiti i moliti ponajprije za Upravu hrvatskoga katoličkog sveučilišta to jest: za cijenjenoga gospodina rektora, profesora Željka Tanjića, koji danas započinje i svoj treći rektorski mandat; zatim profesoricu i profesore koji nose službu prorektora. Svoju molitvu u Kristu prinosimo Bogu za sve čelnike sveučilišnih sastavnica: za pročelnike studijskih odjela i za dekana Fakulteta, za pročelnika Katedre za teologiju; za sve nastavnike i djelatnike i posebice za vas, dragi studenti i studentice, jer znanje i zvanje svih maloprije nabrojenih imaju smisao u služenju vama.

Posebno smo pozvani molitvom i svakom drugom pažnjom biti blizu novim članovima našega Sveučilišta, onima koji su upisali prvu godinu studija, ali i onima koji se na neki drugi način uključuju u sveučilišni život.

U ovoj euharistiji molitva proširuje prisutnosti. Znam da su s nama i vaši roditelji, prijatelji, pratitelji na dosadašnjim putovima, svi koji su omogućili da studirate; oni koji mole za vas i oni za koje molite vi.

U tu raskoš prisutnosti, kao njegov izaslanik, donosim i blagoslovne pozdrave našega zagrebačkog nadbiskupa i Velikoga kancelara, mons. Dražena Kutleše.

Braćo i sestre, okupljeni smo snagom Duha Svetoga, Božjom milošću, što smo lijepo izrazili pjevanjem ulazne pjesme (Himna/Posljednice) pune zaziva i pouzdanja.

Kao vjernici običavamo reći da neko djelo, neki hod *započinjemo s Bogom*. Ali ovo liturgijsko slavlje, ova euharistija očituje istinu da zapravo *Bog* ovu akademsku godinu *započinje s nama*.

Predivna je ta razlika, jer ispovijedamo da prihvaćamo ući u otajstvenost, u evanđeosku neizrecivost punu Božje prisutnosti, moleći Gospodina da osjeti naše čežnje, da čuje naše želje, ali još više – da mi živimo mudrost njegovih nauma.

Za to je potrebna malenost, ona koju susrećemo u daru svete Terezije od Djeteta Isusa i Svetoga lica, crkvene naučiteljice, umjetnice veličine neznatnosti, čijim spomenom danas slavimo Gospodina kao dionici vječnosti u vremenu.

I dok pred Boga donosimo svoje grijehe, uvijek prožete sebičnošću i ohološću, molimo nebeskoga Oca da nas zagrlji svojim velikim milosrđem i praštanjem.

Homilija

Liturgijska čitanja:
Rim 5, 1-5; Mt 11, 25-30

1. Početak akademske godine Hrvatskoga katoličkog sveučilišta redovito je podudaran s prvim danima mjeseca listopada koji su u našem crkvenom, liturgijskom kalendaru **povezani s trima slavljinima** u kojima su lako prepoznatljive odlike: **malenosti, nenametljivosti, punine siromaštva**, privlačne blizine, utjehe i ohrabrenja; spomendani: *svete Terezije, svetih Anđela čuvara i sv. Franje Asiškoga*.

Prisjećajući se početaka našega Sveučilišta, redovito se **sjetim malenosti od koje se krenulo, koju smo njegovali**, znajući da se Bog po malenome očituje kao neizmjeran; da uzvisuje nezatne, da vidi iskrenost srca; znajući da **u malenosti klija, raste, postaje vidljivom – nada**.

Lako je to provjerljivo i danas među nama. Želimo li čuti dublji odgovor o tome **zašto smo ovdje; čemu studirati; radi čega se pripremati**, tražiti, ulagati napor, zasigurno ćemo susresti darove vjere i ljubavi, ali **kao poveznica toga dvoga**, kao pokretač u dubinama naše ljudskosti progovorit će nada. Zato je na ovome početku prikladno otkriti i **provjeriti čemu se nadamo** i kakva je naša nada.

2. Sveta 'Mala Terezija', kako ju običavamo zvati, ostavila je zapisanom nadahnjujuću misao: „**Pouzdanje i samo pouzdanje treba nas voditi (Božjoj) ljubavi.**“ („*C'est la confiance et rien que la confiance qui doit nous conduire à l'Amour*“: *Ceuvres complètes*, LT 197, à Sœur Marie du Sacré-Cœur (17 septembre 1896), Paris 1996, p. 553)

Te riječi sažimaju **duh njezine duhovnosti: pouzdanje kao vrelo milosti** koja nas drži iz dana u dan.

Kada razmatramo njezin život prepoznat kao dostojan pridanoga naslova naučiteljice Crkve, vidimo da se njezin naočitiji doprinos odnosi na nadu s novim

obzorima. Zbog toga je važno ne previdjeti da njezino redovničko ime ima dva dijela: od Djeteta Isusa i Svetoga lica. Malenost zagledana u Lice koje odražava ljudsku čežnju za onkrajem, nadu kojoj nisu dovoljni zemaljski ciljevi, ma kako veliki izgledali.

Svaka teološka krjepost zadivljuje, a pritom je osobita nada, zbog čega je pjesnik Charles Péguy u svojoj poeziji o *Otajstvima*, samomu Bogu stavio u usta riječi sljedećega sadržaja: *Nada – kaže Bog – nada me zadivljuje... to da sirota djeca (ljudi) vide što se događa i da još vjeruju da će sutra biti bolje... Ta malena nada koja ostavlja dojam da je premalena, da gotovo ne postoji. Ta djevojčica nada. Besmrtna. On ju vidi kao malenu sestricu koja drži za ruke svoje dvije velike sestre: Vjeru i Ljubav.*

3. Ova akademska godina velikim se dijelom **podudara sa Svetom godinom, s Jubilejem** kojega proslava (u Rimu) započinje na Badnjak ove godine, a u mjesnim Crkvama 29. prosinca. Najava jubileja stavljena je pod naslov '**Spes non confundit**', riječi apostola Pavla rimskim kršćanima tada i nama danas, kako smo ih čuli u čitanju: „Nada ne postiđuje.“ Ali, što bi to značilo?

Prevoditelji se moraju odlučiti za jednu riječ, a jedna riječ ovdje – kada je nada u pitanju – pokazuje nedostatnost.

U podlozi je glagol *con-fundere*. Neki ga jezici prevode glagolom '**razočarati**', a drugdje je on – kao u našem slučaju – preveden glagolom '**(po)stidjeti se**', poznat nam osobito iz psalamske riječi: *U tebe se, Gospodine, uzdam, o da se ne postidim (da ne budem postidjen) nikada – non confundar in aeternum!* Ta nam je riječ bliska i po geslu bl. Alojzija, zaštitnika Sveučilišta.

Ipak, postoji još snažnije značenje koje nam dolazi iz bliskosti glagola *confundere* i imenice '**confusio**', **to jest: konfuzija, zbrka, zbunjenost**, nesnalaženje. Nada ne postiđuje, ne razočarava, ne zbunjuje, ne uvodi zbrku.

Dobro znamo dakle, da se svi nadaju. „U srcu svakoga čovjeka prebiva nada kao želja i očekivanje dobra, iako ne zna što mu sutra nosi. Međutim, nepredvidljivost budućnosti ponekad izaziva proturječne osjećaje: od povjerenja do straha, od smirenosti do očaja, od sigurnosti do sumnje. Često susrećemo obeshrabrene ljude koji u budućnost gledaju sa skepsom i pesimizmom, kao da im ništa ne može donijeti sreću.“ – piše papa Franjo u Buli proglašenja Jubileja (9. svibnja 2024., na svetkovinu *Uzašašća Gospodina našega Isusa Krista*).

4. U sveučilištima se obično gledaju rasadišta spoznaja, ustanove koje osposobljavaju ljude za tržište rada, susretništva nazora i kultura, ali smatram da je predivan poziv sveučilišta, osobito katoličkih sveučilišta biti rasadištima nade.

Osjećamo da Europi i našem narodu, da našoj domovini nedostaje nade; da nada slabi, a time je sve ranjiviji društveni život i cjelokupna je kultura izložena

zastranjenjima. Koji je razlog tomu? Uzrok je očito u eroziji, u gubljenju smisla, odnosno u promicanju besmisla.

Filozofkinja M. Zabrano Alacron prije sedamdeset godina zaključila je sljedeće: „To što nekoj kulturi daje cjelovitost / jedinstvo jest sustav nadā koji je u njoj zacrtan.“ (M. Zabrano Alacron, *El hombre y lo divino* 1955.)

Ta cjelovitost u našoj zapadnoj kulturi, koja bježi od sebe bježeći od kršćanstva, ne samo od korijena, nego i od stabla, od grana i plodova kršćanstva, odavno je narušena, a to otvara prostor ideologijama koje nude skućene nade, zatvorene u prolaznost.

Spoznali smo, osjetili smo i osjećamo da se svaka razorna ideologija početno veže uz neki smisao, da bi zatim na razne načine unosila besmisao.

Nada pak ne ovisi o svjetonazoru; čežnju za srećom s kojom je povezana nada, svjedoči svako ljudsko biće, u sebi i u drugima, kao u zrcalu. Prepoznati se u zrcalu nadanja znači željeti cjelovitost i znači duboku poniznost kojom ćovjek osjeća da nije dovršen te upravo to dovršenje povjeriti budućemu. *Slavim te što si ovo sakrio od mudrih i umnih, a objavio malenima.*

5. Stoga, braćo i sestre, na ovome početku na kojemu Bog zapoćinje s nama novi hod, pokušajmo se prepoznati u ogledalu nada. To nije jednostavno, jer težimo za neizmjernošću, a nada nam, pjesnićki rećeno, dolazi „u siromašnome odijelu, u dronjcima, da bismo od njih napravili svećano svadbeno ruho“ (P. Ricoeur)

To je evanđeoski pristup, onaj obrat koji mijenja motrište, jer živi od krotkosti i poniznosti srca, od jarma koji je sladak, od tereta koji se preobraćava u krila. To svjedoči izabrani narod od početka, kada Boćju rijeć, nauk i zapovijedi razmatra i živi kao dar i kao slatkoću (usp. *Ps* 119,77), a još više to svjedoči Crkva snagom Kristova krića i uskrsnuća.

Molimo danas, molimo trajno da naše Sveučilište ostane rasadište nade u okolnostima u kojima nije teško prepoznati polja zasijana zbrkom, sjemenom razočaranja i nesigurnosti; kada svakodnevno možemo osjetiti tamu perivoja zbunjenosti i besmisla.

Ne kaćem da Sveučilište *postane rasadištem nade, nego da ostane*, jer je kao takvo roćeno i razvijano, takvo živi i danas; takvo je potrebno našoj Crkvi i drućtvu.

Osluhavimo čežnju u sebi, zahvalimo Gospodinu, jer je „ljubav Boćja razlivena u srcima našim po Duhu Svetom koji nam je dan“, koji je sklad i ljepota kojom u nama već diće vjećnost.

Amen.